

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

**Upravištvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 10. decembra 1903.

Štev. 50.

Naše razmere v državnem zboru.

Krivice, ki se godé zadnje mesece slovenščini zlasti na koroških sodiščih, so slovenski poslanci dobro pojasnili tudi v državnem zboru. Pri razpravi o govoru ministerskega predsednika doktor Körberja sta naše razmere pojasnila gg. dr. Ploj in dr. Ferjančič, klub „Slovanska zveza“ pa je vložil obširno interpelacijo. Dr. Körber je drzno govoril zoper nas in osebno napadal g. dr. Brejca. Dobro sta mu odgovorila podpredsednik „Českega kluba“, g. dr. Stranjsky, in dr. Ploj. Vse te govore prinesemo po stenografičnem zapisniku, in sicer danes interpelacijo „Slovanske zveze“ in govor g. dr. Ferjančiča, vse drugo pa v prihodnjih številkah.

I.

Interpelacija „Slovanske zveze“.

Dné 26. novembra so poslanci dr. Šusteršič in tovariši na ministerskega predsednika kot voditelja pravosodnega ministerstva vložili interpelacijo, katero so podpisali tudi nekateri češki poslanci in češki veleposestniki. Interpelacija se glasi:

Kako je bilo?

„Zadnje mesece so pri koroških sodiščih v jezikovnem oziru nastale razmere, ki naravnost smešijo in zanikajo ravnopravnost slovenskega jezika in ki se že iz ozirov na pravosodje ne smejo dalje trpeti. Slovenščina, katero govori že tretjina prebivalstva v deželi, je postavljena pred vrata in tako rekoč popolnoma pregnana iz sodne uporabe, akoravno je priznana kot v deželi navadni jezik.“

Do najnovejšega časa je bilo na Koroškem navada, da se je v civilnih pravdah Slovenec smel posluževati svojega jezika in da so bile njegove izpovedbe tudi v zapisniku zabeležene v slovenskem jeziku. Postopali so tako: Ako je bila obtožnica slovenska, je bila tudi razprava načeloma slovenska, kakor tudi razzsodba, ki se je vedno razglasila slovenski. Obtoženec pa se je mogel posluževati tudi nemškega jezika in njegove izjave so bile zabeležene nemški. Ako pa je bila obtožnica nemška, je bila nemška tudi razprava ter razzsodba, ki se je proglasila v nemškem jeziku; slovenski obtoženec pa se je smel slovenski zagovarjati in je bil tudi njegov zapisnik slovenski.

Taka je bila do najnovejšega časa navada, s katero so bili vsi zadovoljni. To potrjujejo različni akti pri raznih koroških sodiščih: revizija dotičnih registratur po nepristranskem uradniku more to dokazati. Nikomur pa ni prišlo na misel, da bi vprašal, ali stranka in njen zastopnik, ki govorita slovenski, morda ne znata tudi nemški. Uporaba slovenščine torej ni bila le za silo, marveč neizpodbijana pravica Slovencev. Dokaz temu je dejstvo, da je bivši slovenski odvetnik dr. Krant v Celovcu izvršil mnogo takih pravnih, a nobenemu sodniku ni prišlo na misel, da bi mu delal težave ali da bi celo prepovedal slovenski jezik. Sodišča so sprejemala slovenske vloge ter jih tudi slovenski reševala ne gledé na to, ali je stranka zmožna tudi nemškega jezika. Tudi v zemljiško knjigo so vpisavali v slovenskem jeziku, ako je bila prošnja slovenska. Sploh so bili slovenski tudi vsi za Slovence namenjeni oglasi.

Enaka navada je bila v kazenskih stvareh. Uradovanje sicer ni bilo vedno najpravičnejše, toda nikdar niso obtožencu ali njegovemu zastopniku zabranjevali slovenskega jezika. Spravljivost sodišč je spravljivo vplivalo tudi na stranke in njih zastopnike.

Torej take so bile razmere pri koroških sodiščih, celo slovenščine nezmožni odvetniki niso ugovarjali, nikomur ni prišlo na misel, da ta navada morda škodi pravosodju ali drugim koristim. Posebni politični vplivi so v najnovejšem času pričeli izrivati slovenščino, ki itak ni imela veliko pravic pri koroških sodiščih.

Kako je sedaj?

Istina je, da so sodišča v zadnjem času začela drugače postopati. Ako namreč sodnik sodi, da je

slovenska stranka zmožna tudi nemškega jezika, četudi slabo, uraduje nemški. Tako postopajo sodišča osobito nasproti slovenskemu advokatu, ki je seveda popolnoma zmožen nemškega jezika. Slovenski advokat ne sme več v sodni dvorani govoriti slovenski, to mu sodišče izrecno prepove, in če se ne vda, zaprete mu s kontumacijo, disciplinarno kaznijo ali pa mu odtegnejo besedo. V drugih slučajih prelože obravnavo, da dobé tolmače, troške preložitve pa mora plačati slovenski odvetnik.

Slovenske vloge na sodišča se sprejemajo, toda rešujejo jih nemški. Vsa naznanila slovenskim strankam so nemška, tudi v zemljiško knjigo več ne vpisujejo slovenski.

Posamezni slučaji.

Postopanje koroških sodišč naj pojasnijo posamezni slučaji.

I. Pri deželnem sodišču v Celovcu je dné 2. nov. 1903 celovski advokat dr. Brejce zagovarjal Jožefa Spetava, ki razume samo slovenski. Dr. Brejce je več dni pred glavno obravnavo prosil sodišče, naj je senat tako sestavljen, da bode mogel obtoženca zagovarjati v slovenskem jeziku. Tej prošnji pa sodišče ni ustreglo, ker v senatu je bil svetnik Schmidt, ki ne razume slovenskega jezika, svetnik Brunar, ki le malo razume slovenski, in zapisnikar, slovenščine popolnoma nezmožen.

Dr. Brejce se je skliceval na § 3. jezikovne naredbe iz l. 1862. ter zahteval slovenski senat in slovensko obravnavo. Sodišče pa je to zahtevo odklonilo, prepovedalo slovenski govoriti, in ker je dr. Brejce navzlic temu govoril slovenski, mu je sodišče v smislu § 236. kazenskega pravdniskega reda dalo ukor in ker še to ni izdalo, mu je odvzelo besedo, obravnavo pa je bila preložna, da si za toženec dobi drugega zagovornika.

Isti dan je dr. Brejce zagovarjal Janeza Kavalarija, ki ne razume nemški. Sodišče je enako postopalo.

Dné 19. okt. 1903 je sodišče v nemškem jeziku rešilo po dr. Brejcu vloženo slovensko pritožbo Antona Gregoriča.

Dné 27. okt. je celovsko sodišče na slovensko tožbo izdalo nemški plačilni nalog.

II. Enako postopa okrajno sodišče celovsko. Interpelacija navaja sedem slučajev v mesecu oktobru in novembru.

III. Pri okrajnem sodišču v Rožku je n. pr. tožil Matija Mikula nekega Šusterja. Dné 29. sept. t. l. je sodnik sklenil, da se obravnava vrši s tolmačem v nemškem jeziku; ker pa ni bilo slovenskega tolmača, je bila obravna poreložena, in doktor Brejce je bil obsojen, da mora plačati troške preložitve, ker ni hotel nemški govoriti.

Dotični sklep je bil dr. Brejcu dostavljen v nemškem jeziku; dr. Brejce ga je vrnil v slovenskem jeziku, a dobil 18. oktobra zopet nemški sklep. Slovensko pritožbo Janeza Servicija je sodišče 14. okt. rešilo v nemškem jeziku.

IV. Sodišče v Velikovemcu. V pravdi doktorja Hudelista se dné 21. avgusta obravnava ni mogla vršiti, ker sodnik ni zmožen slovenščine. Druga obravnavo dné 22. septembra se je vršila v nemškem jeziku, dasi je obtoženec ugovarjal.

France Mažir je po dr. Brejcu zaradi žaljenja tožil Ign. Skorčiča. Pri glavni obravnavi dné 31. oktobra, ko so bili zapisnikar, tožnik, toženec in priče zmožni slovenskega jezika, je sodnik sklenil nemško obravnavo in dr. Brejcu pretil, ako govori slovenski.

Dalje je v drugi pravdi dr. Hudelist zahteval slovensko obravnavo. Sodnik odgovori, da mora pri tem sodišču vsakteri govoriti nemški, ako je nemščine zmožen. Nato je sodnik poklical slugo za tolmača, ker dr. Hudelist ni hotel govoriti nemški. Troški so bili dr. Hudelistu naznanjeni v nemškem jeziku in dasi je dr. Hudelist trikrat odklonil to nemško naznanilo, je bila dovoljena rubežen.

V. Sodišče v Dobrlivasi je na slovensko obtožbo poslalo nemško vabilo in dné 10. septembra izdalo nemško razzsodbo.

VI. Sodišče v Borovljah je v pravi Serrajnika proti Ogrizu izdalo nemško razzsodbo, dasi sta oba Slovenci.

VII. Sodišče v Svincu je dné 28. septembra zavrnilo slovensko obtožnico Fr. Srebotu proti Gregoriju Srebotu in zahtevalo od advokata nemško obtožnico, dasi sta stranki s Kranjskega in nezmožni nemškega jezika. Sodišče namreč trdi, da je v Svincu le nemščina sodni jezik.

Z ozirom na to, da v okrožjih imenovanih sodišč zdržema prebivajo Slovenci, ki so večinoma v veliki večini, z ozirom na to, da so bile do najnovejšega časa pri teh sodiščih v jezikovnem oziru še dovoljne razmere in končno z ozirom na določbe državnega temeljnega zakona in dotične jezikovne naredbe za Koroško mora biti jasno, da navedena dejstva niso nič drugega, nego dosledno preganjanje slovenskega jezika in národnosti pri koroških sodiščih v slovenskih delih dežele, kar odločno nasprotuje veljavnim zakonom.

Končno še omenimo, da je neki sodnik opravičeval svoje postopanje s tem, da se je skliceval na višji ukaz. Podpisani torej vprašajo gospoda voditelja pravosodnega ministerstva:

„Ali hoče nemudoma potrebno ukreniti, da obnovi ravnopravnost slovenskega jezika pri koroških sodiščih v slovenskih in mešanih delih dežele?“

Sledi 33 podpisov.

II.

Iz govora g. dr. Ferjančiča.

Gosp. dr. Ferjančič je govoril o položaju štaterskih in primorskih Slovencev, katerim vlada vse-skozi nasprotuje, in nadaljeval:

„V dokaz rečenemu ozirimo se na eno torišče národnega življa, na pravosodje. Izobrazba in prosveta med národom je tako napredovala, da je tudi brez vseh zakonov in brez vseh naredeb naravna zapoved, zapoved svobodnega in nezadržujočega razvoja, da se nudi ljudstvu pravosodje v njegovem jeziku.“

In ministerski predsednik je izrekel nado, da bo v Avstriji vendar moralo priti do tega, da si bodo vsi národi medsebojno priznavali svobodni razvoj. Upajmo; obžalujemo pa, da se vlada sama ni povzpela do tega temelja in da pred vsem, kar se tiče od vseh strani stiskanega slovenskega národa, mu svoja bogata sredstva moči odteguje ter pusti, da se mu godi očitna krivica.

Kako je tedaj v pravosodju? Na Kranjskem se razvijajo razmere tako, ki se lahko imenujejo, da so znosljive, v vseh drugih kronovinah pa, kjer stanujejo Slovenci, je pač mnogo železi k sedanjim razmeram. Pred vsem so razmere na Koroškem, ki so postale zadnji čas kričeče.

Koroška.

Moj rojak, večerajšnji govornik (dr. Ploj), je že obširno govoril o teh razmerah in navajal dejstva. Nočem ponavljati že omenjenega ter bom to postopanje le ob roki zakona presojeval. Pred vsem pa bi te razmere splošno karakterizoval ter bi jih imenoval odpovedano pravosodje napram Slovincem v njihovem jeziku. (Pritrjevanje.) V deželi, kjer tvorijo tretjino vsega prebivalstva, v deželi, kjer je slovenščina nepobitno deželni jezik in pri sodiščih, kojih področje tvorijo izključno ali po večini Slovenci. In vsi ti slučaji so iz najnovejšega časa, dočim se je poprej tudi na Koroškem slovenščina mirno in brez nasprotovanja polagoma uvajala. Primorani smo še vprašati: Kaj je vzrok tega hipnega prevrata? Ali je res višji ukaz, ki se uboga, naredba, ki je strogo zapovedano jo prikrivati? Ako je temu tako, zahtevamo od vlade pojasnila, ali pa je koncesija nemškim strankam za usluge, ki jih izkazujejo vladi? Pri deželnem sodišču v Celovcu, tedaj pri sodnem dvoru za celo deželo, sedijo v senatu, v katerem in po katerem naj se sodi o Slovincih, sodni funkcionarji, ki so slovenščine popolnoma nevešči.

Ako pa zagovornik zahteva, naj se slovenščine nezmožni sodniki nadomestijo z drugimi, ki bi mogli po temelju neposrednosti slediti razvoju kazenske

razprave, je to pač — bi vsaj mislili — prava in naravna zahteva.

Ne! To ni prav, ni naravno, ni dopustno na Koroškem; nasprotno, to je „nespametno vedenje“ zagovornika in sodni dvor ga kaznuje z disciplinarnimi sredstvi, z ukorom, z utegnitvijo besede, z odgoditvijo obravnave, da si toženi morejo iskati drugih, to je nemških zagovornikov.

V Rožeku, okrajnem sodišču s šestimi sedmimi slovenskega prebivalstva, se razprava preloži, da se pokliče tolmač. Naravnost gorostasno je, da se v okraju skoraj z izključno slovenskim prebivalstvom kličejo tolmači za slovenski jezik. (Posl. dr. Lemisch: Ker niso razumeli kranjskega odvetnika.)

Že še pridem na to. Vpraša se le, za koga je tolmač potreben, za sodnika ali za nasprotnega odvetnika ali za oba ob enem. Ako ga potrebuje sodnik, potem se vpraša: Kako izhaja sicer s prebivalstvom v svojem okraju? Ako ga pa potrebuje nasprotni odvetnik, je s § 213. sodnijskega reda naravnost prepovedano sodiščem, zaradi jezikovnega neznanja pooblaščenca ene stranke klicati tolmača.

V Velikovu, v okraju, ki celo po koroškem ljudskem štetju izkazuje tri četrtine slovenskega prebivalstva . . . (Posl. dr. Lemisch: Pa nemško volijo!) — dà, dà, nemško volijo, le preiskovati nočem kako — tukaj se zaradi jezikovnega neznanja enega sodnika razprava preloži, da se delegira drugo sodišče, in še večje nasilje se zgodi, da se strankin zastopnik, ki je hotel slovensko razpravljati, obsodi na stroške prelozene razprave.

No, kar se tiče povrnitve stroškov, pravi zakon: Na stroške se more obsoditi zastopnika zaradi „velike krivde“. Kakšna je bila pač zastopnikova krivda v tem slučaju? Velika krivda je bila to, da sodnik ni zmožen jezika prebivalstva v svojem okraju. In kaj pa je potem z delegiranjem? Delegiranje je po zakonu dopustno zaradi sorodnega razmerja, zaradi pristranosti v kazenskem postopanju, zaradi javne varnosti, toda zaradi sodnikovega jezikovnega neznanja, zaradi tega, ker sodnik ne zna jezika prebivalstva v svojem okraju, ne pozna zakon delegiranja. Kakor torej vidimo, ni treba klicati člana 19., ne naredb, da se določi, da se na Koroškem splošno postopa nepostavno in svojevolično. Dà, sedaj pridem na to, kar je potem koroški poslanec pripomnil. Rekel je, jezik, ki ga mi zahtevamo, je novoslovenski in proti temu jeziku se upirajo Korošci. Novoslovenščina da je taka, da je koroško slovensko kmečko ljudstvo ne razume. Ne najdem parlamentarno dopustnega izraza, da bi to trditev po zasluženju označil, toda mislim, ako rečem, da je predzna in hudobna trditev, je to najmanj, kar se o tem more reči. (Posl. dr. Lemisch: Tako govori bivši predsednik!) Takoj hočem doprinesiti dokaz.

Družba sv. Mohorja.

Slovenci imajo Mohorjevo družbo in ta ima ravno v Celovcu svoj sedež. Družba šteje okroglo 76.000 udov. Za mal znesek dobi vsak ud na leto šest knjig, lahko se tudi reče knjižice, pa vsekakor prav obsežne knjižice verske, poučne in zabavne vsebine. Potemtakem razpošlje ta družba med slovensko prebivalstvo na leto 456.600 izvodov. (Čujte! Čujte!) Koroška, kjer baje tega novoslovenskega jezika ne razumejo, je pri družbi zastopana s 6000 udi. Teh 6000 udov dobi na leto 36.000 izvodov iz izdaj te družbe. (Medklic.) Kako bi bilo mogoče misliti, da si naroča ljudstvo tako množino slovenskega tiska, ako bi ga ne moglo brati ter bi ga ne razumelo? Da pa je trditev o jezikovnem neznanju slepilo, to vedo Nemci sami. Ako pride do volitev, poslužujejo se novoslovenščine, tedaj se v tem jeziku dopisuje in tiska.

Tukaj se mi je ravnokar predložil volilni oklic dr. Metnica; ne bom Vas, gospoda moja, zadrževal s citanjem tega oklica. Isti je tiskan v popolnoma izvrstni slovenščini. Ako jo potrebujejo, je ta jezik razumljiv. (Medklici posl. dr. Ferrija. — Posl. Dobernig: Mi se tudi ne brigamo za Dalmacijo, pustite nas na miru!) Ne bomo Vas pustili na miru.

Kurzi in kurzovci.

Gospoda moja! Ni ljudstvo ono, katero ne razume jezika, ampak — jaz sem še vedno na justičnem polju — sodniki so, ki ne ume jezika. Zdi se mi potrebno pri tej priliki spregovoriti nekaj besed o načinu, kako se vzgojuje na Štajerskem in Koroškem sodnijski naraščaj. To zadevo je že večerajšnji g. govornik mimogrede omenil.

Izvežbanje v slovenskem jeziku v onih predmetih, katere potrebuje pravnik v svojem poklicu, ni mogoče na nobenem vseučilišču. Vsakdo bi si torej mislil, da se oddajajo dotična sodnijska službena mesta samo onim, ki so že z doma jezikovno dobro usposobljeni. Temu pa ni tako! Kar si Štajerska in Koroška vzgojita slovenskega sodnijskega naraščaja, vse se potisne na Kranjsko in nobeden nima več upanja, da bi se kdaj še vrnil v svojo ožjo domovino. Štajerska in Koroška ste določeni

samo za Nemce! Kako se pa naj tem vtepe potrebno jezikovno znanje? Pri sodnih dvorih v Mariboru in Celju so se ustanovili za nemške avskultante takozvani jezikovni kurzi. V šestih mesecih se naj ti ljudje priučijo slovenskega jezika za sodnijsko rabo. Da to ni mogoče in da se to tudi nikdar ne zgodi, je pač ob sebi umevno.

V najugodnejšem slučaju si pridobé toliko znanja, da baš zadostuje, da razumejo ljudstvo, s katerim bi morali uradno oobčevati, na pa k. In kaj se sedaj vidi? Pri okrožnih sodiščih v Mariboru in v Celju je pač mnogo nemških avskultantov, prav malo pa slovenskih. Pripominjam, da dobé obiskovalci jezikovnih kurzov še priboljšek adjuta v znesku po 200 kron. Torej slovenski avskultantje, katerih je le malo, imajo samo delo, nemški avskultanti, katerih se ne rabi in ki tudi niso porabljeni za slovenske pravne zadeve, pa dobe priboljšek. Ali se je potem čuditi, ako to dejstvo vznemirja slovenske avskultante in povzroča, da se jim pristudi taka služba? Večina dá taki službi slovo, one pa, ki vztrajajo, pošiljajo na Kranjsko, odkoder pa nimajo upanja, kakor sem že naglašal, se kdaj vrniti v svojo domovino.

Ako se hoče skrbeti na naraščaj sodnijskega osebja, naj se oni denar dá slovenskim avskultantom in naj se jim na ta način omogoči, da se posveté sodnijski službi. Ta denar deliti nemškim avskultantom, se pravi, ga lahkomišelnó zapravljati.

Gospodarsko delo.

(Govor g. V. Podgorca na shodu zaupnikov.)

Današnji shod se mi zdi velevažen za slovensko Koroško; nekako odločilen je — „aut-aut“; če zdaj ne spravimo svojega vozu iz blata, ga pozneje ne bomo več vzdignili, ker naše moči od leta do leta (le pojemajo) manj zadoščajo potrebam. Mi imamo sicer že nekaj sredstev in vpliv teh sredstev je velik, a ne prezirimo, da vkljub temu moč sovražnikova raste, a naša, ne rečem da pojema, a ne raste, kakor bi bilo pričakovati.

Treba je prepričati se, da moramo v sedanjí dobi napeti vse moči, da moramo za izvanredne potrebe najti izvanredne požrtvovalnosti in delavnosti.

Gosp. govorniki so vam govorili o snoveh, ki nam teže naša srca; šolstvo je rana, ki je ne moremo pozabiti, političen naš položaj, igo naloženo na naš tilnik. V šoli in v javnem življenju se nam krati pravica, dela se nam krivica, in krivica bolj boli, kot drugo zlo — a ne vsakogar. Krivica človeka boli le, če pri njem že najde tisti skušeni razvoj, ki zna ceniti idealne vrednosti, če v ljudeh najde tisti razum, ki jim dá razumeti vse žalostne posledice krivičnih naprav. Krivica človeka le boli, če v njem najde čut osebné, ljudske ali národne časti.

Kulturna zgodovina nam pravi, da v stari dobi ljudje niso znali, kaj je čast, pri nas pa se je ta pojem tako visoko razvil, da ga vidimo čestokrat nadomeščati drugo čutilo, ki jo je ljudem dalo krščanstvo: vest.

Naš národ se ima boriti zoper krivice: jemlje se mu jezik — a on večinoma tega ne obžaluje. Politično smo podjarmljeni, a naši Slovenci so srečni, če smejo služiti Nemcem: Slovenec je zaničevan, kjerkoli hoče kot tak nastopiti, a večina naših Slovencev te sramote ne čuti, ker se čut časti v njih ni še vzbudil. Mene bo težko kdo prepričal, da ni tako. Drug čut pa je v naših ljudeh močan in dobro razvit: verski čut. Če hočemo priti do zaželenega smotra, opirajmo se na to dejstvo.

Še bolj kot verski čut, je v ljudeh razvita dobičkahželjnost. In gospodarske razmere ljudstvo silijo iskati si novih virov blagostanja, povzdigniti svoj standard of life, živeti boljše in lažje, kakor so živeli naši dedje. To moč spraviti v pravi tir, želji se mora dati polje, kjer se bo mogla javljati. Ljudstvo hoče gospodarsko napredovati, a ne more iz svojega. Stare države niso imele stalnih vojsk, zadoščevalo je, če je bil vitez hraber in volje, braniti kmeta in meščana. Bolje pa je zdaj, ko imamo vojake, in če bi jih ne imeli, bi nas oboroženi sosedje popolnoma podjarmili.

Tem razmeram podoben je gospodarski položaj. Nekdaj je zadoščalo, da je ljudstvo bilo delavno. Sovražnikov, ki bi iz daljav mogli uničevalno vplivati na delo, ni bilo; a zdaj? Kmet vidi ob mejah kmečke lasti borzo in celo trgovino — strašno velemoč — on vidi delavsko gibanje, on gleda napačno vzgojo kmečke mladine, in nima moči, da bi se branil. Tisto se godi obrtnikom in tako delavcem.

Kakor je morala nova doba ustvariti si svojo vojaško organizacijo, tako se mora ustvariti v bran delavnih stanov moč združenega dela. Zato moramo gospodarsko organizacijo smatrati kot neprecenljive važnosti — objektivno na sebi, dvojno neprecenljivo pa za nas, ki hočemo po ti poti vzbuditi v srce naših ljudi tudi častne čute svobodoljubja in ljubezni do svoje národnosti — in trojno neprecenljiva

za nas duhovnike, ki nam mora veljati gospodarsko delo kot sredstvo, da ljudi obdržimo verne in uničimo pogubni vpliv sedanje gospodarske nadoblasti, ki se je združila z verskim liberalizmom in ki z gospodarskimi sredstvi uničuje in zatira verski čut v ljudstvu.

Treba nam odločnega gospodarskega dela: Marsikaj se v tem oziru že dela, kdo zamore ceniti moč in vpliv naših posojilnic? A mi moramo globlje poseči v ljudsko življenje.

Tukaj zdaj na obširno razkladati potrebe in pota, po katerih se tem opomore, ni mogoče. V splošnih potezah pa smem razložiti, kako si moramo in moremo vse urediti. Naš gospodarski načrt mora se ozirati:

1. na gospodarski poduk;
2. na pospeševanje in napredek kmetijstva v praktičnem smislu;
3. na združenje kmetov v društvih in drugih. —

1. Kar zadene gospodarski poduk, mislim da je nam treba:

- a) slovenske gospodinjke šole; pravočasno se mora na to zadevo misliti in dobiti zanj sredstev;
- b) je treba več gospodarskih govorov pri zborovanjih; govorimo ljudem pri shodih tudi o poljedelstvu i. t. d.; naš kmet ne čita knjig, ker mu manjka izobrazbe, berilo mu moramo zaraditega nadomestiti z besedo.

2. Veliko skrbi in pozornosti je treba obračati na praktični razvoj kmetijstva.

Ne prezirajmo, koliko vpliva dobiva na primer „Bauernbund“ po kmetijski družbi s podporami, ki jih daje država. Te svôte niso Bog ve kolike, a vendar se ljudem naš nasprotnik s tem prikupi. Mi se na naše ljudi ne smemo zanašati, dokler bodo n. pr. v Dobrlivesi pri Kobererju, v Pliberku pri Metnici, v Velikovu pri Nagelj-nu dobivali tisti državni denar, ki potem dela nam nasprotné volitve; tukaj morajo poseči vmes posojilnice in stranke. Zelo lahko bi bilo zdatno pospeševati sadjerejo.

Praktična skrb za kmete na sme pozabiti kmečkih poslov. Mi moramo napraviti posredovalne urade. Nedavno smo čitali, da se je v Gradci lotil tega posla vseučilišni profesor Mühler. Mnogo posestnikov mu pošilja poročila, kje in koliko se potrebuje delavcev ali hlapcev; in Mühler ta poročila naznanuje v vojašnicah v jeseni, predno gre do vojaki domov. Vsako leto najde mnogo fantov po ti poti primernih služeb.

3. Če hočemo kmetom posredovati napredek, moramo jih tesneje združiti, kot so zvezani doslej.

Društvo, ki najlože prospera, je posojilnica; jaz bi častite poslušalce rad prepričal, da nam je treba posojilnice v vsakem večjem kraju, in zdi se mi zelo nevarno, če mi te potrebe ne spoznamo pravočasno. Med posojilnicami pa se mora najti tesnejša zveza; one morajo po načrtu delovati in ne vsaka po svoje, vse vkup pa nič izdatnega.

Da se pa more gospodarski načrt izvesti, treba je nekega organa, treba ljudij za to in sredstev. Imamo sicer politično in gospodarsko društvo, a politika in gospodarstvo ne gresta v en koš, ta dva pojma morata biti ločena. Skrb za gospodarstvo se mora izročiti možem, ki bodo le na to mislili in delali, kako se dá doseči gospodarskega napredka. Ta skrb bi se morebiti lahko izročila nekemu odboru, v katerega vstopiti bi se naprosili načelniki posojilnic, potem vsi drugi, ki so volje in zmožni sodelovati v ta namen.

Dajmo posestnike vzbuditi in zanimati se za to delo, da ne bodo mislili, duhovnik išče kje svoje koristi, in ljudje le prelahko pridejo do takih mislij, če povsod dela samo duhovnik. Naj delajo in sklepajo posestniki, duhovnik pa naj bo vez med njimi in duša v tem životu.

Naš Franci.

Iz Št. Jakoba v Rožu.

Kedaj li končal se tu bratski bo boj?
Orožje odložil, kdaj hrabri naš voj?
Tu zvesti slovenski sinovi stojé,
Tam kleti sovrag si podal je roke.

Zarotel se je judežev zbor in zaklel:
Odvzeti nam šolo, za cilj si je vzel:
Je Korl omagal, pa Franci vesel,
Brž vodstvo le judovske trupe prevzel.

A on pa pogumno se lotil nas je,
Bezirksschulrat tudi na roko mu gre,
A žalibog Franci po smoli diši,
Zato le prerado mu vse spodleti.

Pa on ne obupa, le dirja okrog,
Kaj rad pač Slovence bi v kozji vgnal rog,
Okoli je letal pet dni in noči,
Da spravil najmanj bi stotnije vkup tri.

Ko slednjič je polno število nabral,
V treh urah že doli v Celovcu je stal.
Tu vodil je trumo po mestu okrog,
Da vsak ga je gledal od glave do nog.

Deželni predsednik prestrašen je bil
In se jih je hitro z obljubo znebil.
Od tedaj minulo je mesecev pet,
In smolnati Franci ves zbehan je spet.

A butica modra jo hitro dobi —
K ministru on pošlje — nemčurje zdaj tri;
Minister, previden in moder gospod,
Je z lepa odpravil te — črevlje — odtod.
Kjer pa osel se valja, tam dlako pusti,
Naš Franc pa zopet — po smoli diši! M—.

Dopisi.

Beljak. (Razno.) Pretekli teden zapustil je tukajšnji proš in mestni župnik, gosp. Ivan Plešchutznič, Beljak ter se naselil zopet kot proš v starodavno mesto Breže. V Beljaku je bil ravno 10 let. Na kolodvoru se je še enkrat poslovila od njega mestna duhovščina, okrajni glavar, župan, več odbornikov in drugih odličnih meščanov. Gospodičina Goldova mu je podala v slovo šopek krasnih cvetlic. Videlo se mu je, da težko zapusti živahno beljaško mesto. Gnale so ga naprej znane beljaške razmere, poletne protikatoliške demonstracije Šönererijancev in Volfijancev in pa drzno nastopanje tukajšnjih protestantov, ki takorekoč komandirajo v občinskem zboru. Navesti je treba le dejstvo, da je bilo na dan otvoritve lutrove cerkve na poziv občinskega zbora celo mesto v zastavah in da je bila celo na stolpu mestne cerkve frankfurtarica, katero so sicer potem odstranili. Vse to je moralo že starega gospoda prosta užaliti in mu zagreniti življenje v Beljaku. Mož je bil bolj mirnega značaja, to pa so vedeli nasprotniki izrabiti v svoje namene. Bolelo ga je tudi, ker se mesto Beljak pač premalo briga za popravilo mestne župne cerkve, katera je krasna po slogu, a znotraj zelo zanemarjena. Bivši proš in mestni župnik bil je tudi Slovincem še kolikor toliko pravičen; povdarjal je vedno, da je treba v Beljaku tudi slovenskega kaplana in da naj bo pri sv. Križu samostalen dušni pastir, ki bo mogel tudi slovenskim romarjem postreči. — V zadnji seji občinskega sveta zahteval je znani rogovilež Hock, ki kot zdravnik tudi Slovence rad ima, da naj Beljak povabi „Südmärker“, da ima tukaj prihodnji občni zbor, ker se je mesto Štajer na Avstrijskem izjavilo, da nima posebnega navdušenja za „Südmärker“ in da mu nič ni posebno mar, če tam zboruje. Sevé, kar drugod mečejo proč, je Beljačanom dobro došlo!

Žabnice. (Visoki obisk.) Pretekli teden mudil se je na Trbižu prestolonaslednik saksonski s svojim spremstvom. Visokemu gostu na čast priredilo je oskrbnišvo verskega zaklada več lovov v tukajšnji okolici, katerih se je prestolonaslednik udeležil. V takozvanem „Vrtinovem logu“ ustrelili so štiri divje koze. Napravili so tudi lov v naši divni „Zajezeri“. Pri tej priliki je princ pokazal, kako zelo se zanima za planinstvo. Med drugim si je ogledal nemško planinsko kočjo. Izrazil se je tudi jako laskavo o prikupljivi romantiki tega gorskega zakotja. Le škoda, da je ravno te dni tukaj ves čas snežilo. Govori se celo, da hoče prestolonaslednik vzeti tukajšnji lov v najem. — Torej tujci iz drugih dežel se zanimajo za naše lepe kraje, a mi domačini pa ne znamo ceniti vrednosti in krasote naše domače zemlje. Reklo se je sicer, da se bode v Zajezeri postavila tudi kočja slovenskega planinskega društva, toda čas preteka in mine, obljubljene domače kočje pa še le nimamo. Želeti bi pač bilo, da bi se slovenski planinci bolj zanimali za nameravano podjetje in da bi tudi dejansveno pokazali svojo navdušenost za planinstvo s tem, da bi z znano slovensko požrtvovalnostjo posegli tudi malo v žep. Začeti se mora povsod z malim, — ker le iz malega vzraste veliko. Darove sprejema g. Alojzij Knafelc, železniški uradnik v Beljaku.

Žabnice. (Raznoterosti.) Dobili smo novega predstojnika na našo železniško postajo, kateri je odločen národen Slovinc. Dosedaj je služboval na nemškem Zgornjem Štajerskem. — Dobili smo pa tudi novega učitelja v osebni g. J. Milonig-a, rodom Zilana. Kakšne barve da je, se bode še-le pokazalo. — Približujejo se tudi občinske volitve. Dosedanjemu občinskemu odboru so se tla malo podmajala zaradi nekaterih zmešnjav za časa povodnji, kajti pokazalo se je, da sta samo dva moža se potrudila in delala za pravo korist in blagor naše občine. Torej volilci, volite vendar enkrat take moža v občinski odbor, ki bodo zmožni in ki bodo tudi hoteli skrbeti za občino in ne samo za svoje lastne žepce! — Snega imamo že preveč in vendar še zmirom sneži. Kaj bodo pač počeli naši kmetje, katere je povodenj do polovice podsula, in sedaj pride na „šoder“ še nekaj metrov snega?

Črnče pri Dholici. („Svoji k svojim!“) Slovenski fantje in možje, držite se slovenskih domačih trgovcev ter ne kupujte pri nemškutarskih nasprotnikih, posebno ne tistih frankfurtarskih krav, s katerimi se slepijo večkrat slovenski fantje, ki ne vedó, kakšna je slovenska barva ter kupujejo nasprotno. Dolžnost vsakega slovenskega fanta in moža je, da zahtevate po prodajalnicah slovenskega blaga, ovratnikov itd. ter se jih ne sramujete, ako vas morda kak učiteljček ali pa kak zagrizen nem-

škutarček, zato zasmehuje in zaviđa, kakor se to večkrat zgodi. To je le dokaz, da jih slovenska barva precej v oči kolje ter nam daje zavest, da se družimo ter s ponosom nastopajmo z njimi, v dokaz, da smo slovenski fantje na Koroškem tudi še živi, ter nas ne bodejo izpodrinili z domačih tal, akoravno bi nas radi na žlici vode potopili. — Bližajo se občinske volitve. Slovenski kmetje, zavedajte se svojih dolžnostij ter ne glasujte z liberalno gospodo, ampak: Svoji k svojim!

Mohliče. (Odgovor „Freie Stimmen“.) Naš prvi dopis v „Miru“ z dné 22. oktobra t. l. je zbodel peščico naših nasprotnikov tako, da so se hitro oglasili v celovski klepetulji. Mi povdarimo to-le: v omenjenem dopisu nikakor niso letele pušice na našega gosp. Thila, kateri je gotovo vsega spoštovanja vreden, naj tudi on ima svojo pravico, če je sicer umestno; temveč „Mir“ je okrcal le farovško kuharico, ki je zares vsa vneta za nemško petje v cerkvi. To more vsakdo jasno razumeti iz dotičnega dopisa. Torej le več razumnosti, gospodje okoli klepetavih „prostih glasov“! „Freie St.“ z dné 31. okt. t. l. pišejo tudi sledeče: „Ni zadosti, da se pridiguje v Mohličah, kjer stanujejo mnogobrojni (?) Nemci, celo leto le slovensko.“ Kdo se ne smeje temu? Koliko pa je v resnici pri nas Nemcev? Pravi Nemci so: gosp. Thil s soprogo, 3 uslužbenke v gradu in kuharica provizorjeva, tedaj 6, reci celih šest. Torej takšen je tisti „zahlreich“ (mnogobrojni) v „Fr. St.“. Seveda, če prištevamo dopisnik „prostih glasov“ Nemcem tudi tiste, kateri v svojo lastno skledo pljuvajo, t. j. nemčurje, katerih pošteni Nemci sami ne marajo, potem jih je že malo več. Koliko je pri nas dobrih Slovincov, bomo pokazali pri prihodnjih volitvah, katerih se bomo vsi udeležili; tam se bo videlo, koliko je pri nas „Nemcev“. H koncu pripomnimo še to-le: Kadar se bo stotinam in tisočinam Slovincov po nemških krajih pridigovalo slovensko, potem bomo tudi mohliški Slovinci tako pravični, da bomo isto privoščili našim šestim Nemcem. Takrat se bo tudi raz našo prižnico nemško pridigovalo šestim Nemcem in kuharica bo za dvanaest nemških ušes s svojo kuhljo na koru po nemško dirigirala.

Vabilo

k

slavnostni božičnici

ki se priredi

v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Št. Rupertu pri Velikoven

na kvaterno sredo, dné 16. decembra 1903. l.,
ob 2. uri popoldne.

Vspored:

1. Slavnostni govor. (Mihev Janez.)
2. „K novemu letu.“ (Bruner Micka.)
3. Drugi govor. (Bruner Julka.)
4. Petje: „Bogu na višavi.“ Pojó otroci IV. razreda.
5. Deklamacije I. razreda: a) „Pozdrav.“ (Kasl Urška in Partl Zalika); b) „Novoletna.“ (Lasknik Katica); c) „Pozdrav.“ (Rak Micka); d) „Mlade kuharice“, vprizori 9 deklic.
6. Deklamacije II. razreda: a) „Božič.“ (Schweiger J.); b) „Zajec po zimi.“ (Urbane Lipe); c) „Kažipot.“ (Schweiger Micka); d) „Prve snežinke.“ (Rodler Rozika); e) „Mojbožični obisk.“ (Mesner Pavlica); f) „Babica in vnuki.“ (Lobnik Mojca in Kasl Lizika); g) „Sv. trije kralji.“ (Gradišnik Franica); h) „Vojaki.“ 9 dečkov; i) „Sarafan.“ (Škarja Zofija in Skruha Rozalija.)
7. Petje: „Domovina mili kraj.“ Nedvedova, poje cerkveni zbor.
8. Igra: „Sv. Neža“, vprizori 13 otrok IV. in III. razreda. Vmes se poje: „O Jezus Detice z nebes.“ Poganičnikova in „Slovan“, Laharnarjeva.
9. Deklamacije III. razreda: a) „Altarček v božični noči.“ (Koh Micka); b) „Lilija.“ (Škof Lizika); c) „Priateljstvo.“ (Trampus Matilda); d) „Božična noč.“ (Grubelnik Lojza.)
10. Deklamacije IV. razreda: a) „Tri cvetice.“ (Zupan Urška); b) „Nesmrtnemu Leonu.“ (Gril Franca); c) „Papežu Piju X.“ (Germel Pavlina.)
11. Petje: „Dolenjska.“ Národna.
12. Druga igra: „Doktor Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček“, priredi 11 dečkov. Vmes se poje: „Opomin k petju.“ P. Sattnerjeva. Po igri: „Pozdrav.“ Nedvedova.
13. Zahvala za božična darila. (Moré Micka.)
14. Petje: „Lahko noč.“ Laharnarjeva.
15. Razdelitev božičnih daril.

Novičar.

Na Koroškem.

Odlikovani duhovniki. Mil. g. knezoškof krški je povodom volitve in kronanja papeža Pija X. podelil sledeča odlikovanja: Za kn. šk. častne konzistorijalne svetovalce so imenovani č. gg. dekani: Sim. Bauer v Pliberku, Jan. Müller v Kotmarivasi, Fr. Urabl na Gori. — Za kn. šk.

duhovne svetovalce so imenovani č. gg. Gr. Einspieler, župnik in lastnik „Mira“ v Podklostru; Jan. Eder, župnik v Iršenu; Fr. Formas, dekan v Beljaku; Jan. Jamnik, župnik v Blatah; Jan. Jandl, župnik v Glanhofenu; Jos. Kanal, župnik v Št. Lovrencu; L. Katz, župnik v Laznici na Brnci; Jan. Volaučnik, župnik na Rudi; H. Atzlhuber, vikar v Brežah; P. Schwentner, župnik; o. Fran S. Pirc in o. Anzelm Achatz, benediktinca v Št. Pavlu.

G. dr. Breje je te dni odložil svoj mandat kot deželni poslanec kranjski. — Nesramni nasprotniki bodo zdaj menda vendar enkrat nehali kričati, da je g. dr. Breje — „kranjski agitator“.

Shod slovenskih zaupnikov je zadel naše nasprotnike prav v živo, kakor kaže besno pisarjenje nasprotnih listov, zlasti „Frei Stimmen“ in „Grazer Tagblatt“-a, kateri slednji se je svoj čas upal celo že trditi, „dass die Slovenen in Kärnten bereits auf den toten Punkt angelangt sind“ (da bodo Slovinci na Koroškem kmalu izumrli, oziroma zginiti), pa se je vrezal. Nemci navadno na vsa svoja gobezdana usta radi zatrujejo, da se bojijo le Boga in sicer nikogar na svetu. Mi pa sedaj vidimo, da se bojijo tudi še nas. In kako se nas bojijo! Če le kihnejo, pa se potrese vse, kar nemško misli in čuti. O, ti uboge pare! Kdo se vas le kaj boji! Na naši strani je odločnost in pravica. Vi pa delate z nasilstvom, sleparstvom, z zlobin in lažmi. Da se združujemo k složnemu skupnemu delu na podlagi dobro premišljenega načrta, vas jezi, a nam kaže, kako moramo delati za blagor svojega ljudstva, da dosežemo svoj smoter. Zatorej z združenimi močmi vsi v boj — do konečne zmage!

Občinske volitve. Po mnogih občinah se vrše zdaj občinske volitve. Svoje somišljenike opozarjamo, naj nikar ne zamudé časa reklamacij, ko so volilni zapisniki na ogled, in naj pravočasno začno z agitacijo za ugoden izid volitev. Vsi na delo!

Občinska volitev v Velikoven se je izvršila dné 1. grudnia t. l. ob tako velikanski udeležbi, kakor še nikdar poprej, zakaj od 384 volilcev v vseh razredih prišlo je na volišče 309, torej nad štiri petine vseh volilcev. Nevolja ljudstva zoper dosedanje nemško-nacionalne mogotce se je pri tej priliki pojavila s tako elementarno silo, da so ti le po velikanskem naporu in groznem pritisku to pot še zmagali. Obširen članek o tej velepomembni volitvi objavimo prihodnjé.

Koroške šolske razmere, zlasti one v Prevaljah in Lešah, je v državnem zboru pojasnil gosp. dr. Žitnik. Dotično interpelacijo objavimo prihodnjé.

Slovinci, učite se od ženske zahtevati svojih pravic! Posestnica T. dobi iz Rožeka nemšk opomin, naj plača še nekaj dolžnega davka. V davkarji z vso odločnostjo zahteva, naj ji razložijo po slovensko, kaj naj plača. Nobeden uradnikov ne zna slovenski! Plačajte, ji velijo sevé v nemškem jeziku; saj poznate številke. Jaz hočem vedeti, kaj naj plačam, se odreže srčna ženska; jaz zahtevam, da mi v slovenskem jeziku poveste, kaj mi je plačati. Pa saj vi znate tudi nemški, reče davkarski uradnik. To vas prav nič ne briga, in če bi tudi laško znala: jaz hočem slovensko slišati, kaj naj plačam. Jaz ne bodem šla v Nemce učit se nemščine; naj se tisti učé slovenskega jezika, ki hočejo tu med nami Slovinci služiti! — Nič ni pomagalo: žena je ostala pri svoji pravični zahtevi in iz druge pisarne so morali poklicati tolmača, ki je ženi povedal, kaj je dolžna plačati. Žena poravnala svoj dolg in reče: če še enkrat dobim nemški opomin, ga bodem privezala kravi na rog; naj pa se krava dogovori v nemškem jeziku ter plača dolg! Slovinci, bodimo vsi tako odločni in zahtevajmo vsi tako srčno svoje pravice, in kmalu se ne bodejo več upali z nami pometati.

Vabilo.

I. koroško tamburaško društvo »Bisernica« v Celovcu bode imelo svoj 3. letni občni zbor v saboto dné 12. decembra l. 1903. ob 8. uri zvečer v gostilni gosp. Zausnig-a pri „zlatem studencu“ Lidmanskijeve ulice v sobi slovenskega kluba po tem-le vsposredu: 1. Pozdrav doslihi članov in gostov; 2. vpisovanje novih udov; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blagajnika in računskih pregledovalcev; 5. volitev odbora in pregledovalcev računov; 6. prenarredba pravil; 7. slučajnosti; 8. prosta zabava. — Z ozirom na to, da je s sporedom združena tudi zabava, naprošeni so najuljudnejši vsi gg. člani društva, da blagovolijo dosti večer svoje somišljenike k zborovanju ter vabimo še posebej vse zavedne Slovence in Slovenke, da se blagovolijo tega zborovanja v prav mnogobrojnem številu udeležiti. **Odbor.**

Listnica uredništva.

Brnca, Beljak, Mohliče, Sv. Jakob v Rožu: Poslano prihodnjé! Hvala lepa!

G. J. Kolarič p. d. Tonč v Ukvah: Potrjujemo Vam, da niste Vi pisali dopisa: „Kanalška dolina. (Po povodnji)“ v 46. številki našega lista, in da ž njim niste v nobeni zvezi!

Loterijske številke od 5. decembra 1903.

Gradec 3 36 87 77 20

Dunaj 26 73 32 42 75

NAZNANILA.

Prodá se lepa kmetija,

ki obsega 36 oralov, 332□ sežnjev svetá; med tem je čez 24 oralov gozda, z enonadstropno hišo, gospodarskim poslopjem, obokan hlev, vsa poslopja v dobrem stanu, polje dobro obdelano, na lepem kraju blizu deželne ceste, $\frac{3}{4}$ ure od Vetrinja v občini Hodiše. Več pové Mat. Prosekar, posestnik v Kotmarivasi, pošta Kotmaravas na Koroškem.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku naznanja svojim zadružnikom, da isti narasle obresti deležev do 31. decembra 1903 vsi vzdignejo, ker sicer zapadejo v prid posojilnice. Znaprej se obrestovanje deležev opusti.

Načelnístvo.

Naznanilo.

V Umbergu (Domačalska fara) se prodá

novozidana kajža

(Kamnikova) s 7 birni posejanja v neposrednji bližini, z gozdom in pašo. Več pové Valentin Spitzer, tesarski mojster v Vernbergu, pošta Podravlje na Koroškem.

Učenca, poštenega in dosti močnega, ki se hoče kolarstva naučiti, sprejme Henrik Türk, kolarski mojster v Podturju, pošta Riegersdorf na Koroškem.

Mizarskega učenca sprejme takoj pod ugodnimi pogoji Andrej Krobath, mizarski mojster v Radnivasu, pošta Riegersdorf na Koroškem.

BRUSNICE (Preiselbeeren) zelo fine, s sladkorjem vkuhan, izvrstnega okusa, pošiljatev s 5 kg 6 K 40 v. — **Pravi naravni malinov sok,** gost s sladkorjem vkuhan, 5 kg samo 7 K. — **Kompoti** (vkuhe) za polnjenje krofov in družega peciva itd.; mareličien, jagodov, ribezljiev in malinov kompot, se pošiljajo v elegantnih pločevinastih loncih, 4 kg netto, ali več vrst na željo v enem zabojčku za 7 K proti povzetju ali če se denar pošlje naprej. — Za obilo naročbo se priporoča **Bohumil Beneš, Police n. Metuji.** (Česko.)

Svinje (žive)

ima vedno na prodaj Anton Rotter, trgovec s svinjami v Dolu (Tal) pri Vetrinju, pošta Vetrin (Viktring).

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXIII. c. kr. državna loterija

Za skupne vojaške dobrodelne namene.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 19.382 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 512.880 kron.

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčijo c. kr. loterijski dohodki. Žrebanje je nepreklicno dne 17. decembra 1903. l.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsgasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Naerti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se določijo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Kdor ljubi dobro čašico čaja, zahtevaj povsod najfinejši in najboljši čaj sveta

INDRA TEA

Napravljen iz najfinejših čajev Kitajskega, Indije in Cejlona. Pristno le v izvornih zavojih. Zaloge razvidne iz lepakov.

Šivalne stroje,

nové, močné, ki se gonijo z nogo, po 25, 27 in 30 goldinarjev, take z okroglo snovalnico za krojače po 55 in 65 gld.

Godben avtomat, 2-3 m visokega, 75 cm širokega za 175 gld. ponuja po poštne povzetju

Franc Kraut

v Pliberku na Koroškem.

V najem se dá

Kumrovo posestvo v Draščah v Zilski dolini. Stanovanje, 3 sobe, je v pritličju, hlev za 6 goved in 1 konja; njiv čez 2, travnikov blizu 7 oralov, paše 405 sežnjev. Več se izvé pri Ani pl. Genzič. Podkloster. Koroško.

Čvrstega in poštenega učenca,

kateri ima dovršeno popolno ljudsko šolo, išče pod ugodnimi pogoji Anton Sodia, puškar in posestnik v Spodnjih Borovljah (p. Borovlje na Koroškem).

Priporočilo.

Slavnemu občinstvu in čestiti duhovščini priporočamo najuljudneje svojo popolnoma novo urejeno in z najnovejšimi stroji in črkami oskrbljeno

družbeno tiskarno

v blagohotna naročila. — Razne knjige, molitvenike, uradne in pismene zavitke, spovedne listke, vizitnice, pisma za trgovce, račune, cenike, časopise itd., sploh vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari, bode naša tiskarna točno in vestno ter po najnižjih cenah izvrševala.

Priporočujoč se čestiti duhovščini in slavnemu občinstvu za obila naročila, beleži

z odličnim spoštovanjem udano

vodstvo tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

